

РИНОК. ЦІНОУТВОРЕННЯ. ІНФРАСТРУКТУРА

УДК 336.762

СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ БІРЖОВОГО РИНКУ (МОЖЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ) ©

М.В АГАПОВА,
аспірант*,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

В статті вирішено важливе наукове-практичне завдання щодо дослідження особливостей світового біржового ринку та з'ясування можливостей їхньої імплементації в Україні. Проаналізовано показники розвитку біржової торгівлі в Білорусі. Виконано поглиблений аналіз чотирьох секцій світового біржового ринку: металопродукції, лісопродукції, сільгосппродукції, промислових і споживчих товарів. Визначено основні інструменти підтримки та державного регулювання біржового ринку в Білорусі. Проведено дослідження діяльності специфічного регулюючого органу - біржового арбітражу як основи гарантування безпеки біржових торгів та виконання угод. Вивчено сучасний стан біржового ринку в Україні на основі дослідження кількості бірж та обсягів біржових угод. Надано практичні рекомендації щодо можливостей імплементації в Україні досвіду розвитку світового біржового ринку.

Ключові слова: біржовий ринок, біржа, біржовий арбітраж, металопродукція, лісопродукція, сільгосппродукція, державне регулювання.

Рис. 1. Табл. 3. Літ. 14.

Постановка проблеми. Розвиток світового біржового ринку за останнє десятиліття свідчить про масштабність глобалізаційних процесів, динамічність та кардинальні зміни тенденцій на ньому [1]. Сучасний світовий біржовий ринок перебуває у стані безперервної трансформації організаційної структури бірж, технології біржової торгівлі, біржових інструментів, видів базисних активів [2]. Серед основних здобутків останнього десятиліття є повномасштабна електронізація усіх процесів біржової торгівлі та клірингових розрахунків [3]. Процеси консолідації бірж сприяли біржовому об'єднанню в альянси та трансформації світових товарних і фондових бірж в універсальні біржові платформи, які забезпечують одночасно торгівлю фінансовими і товарними інструментами [4]. Сучасні світові біржі забезпечують широкі можливості для учасників торгівлі. Поряд з фондовими індексами, акціями здійснюється також біржова торгівля металами, енергоресурсами та аграрною продукцією [5]. Крім того, біржова консолідація забезпечила об'єднання бірж різних країн світу і навіть континентів у єдині біржові електронні торговельні

© **М.В. АГАПОВА, 2016**

* Науковий керівник: к.е.н., доцент ВНАУ, Бралатан В. П.

майданчики, які дають можливість здійснювати торгівлю з будь-якого куточка світу і практично 24 години на добу [6]. Такі трансформації сприяли підвищенню конкурентоспроможності світових бірж, а також зростанню прозорості та ліквідності біржових торгів [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні та методичні засади функціонування світового біржового ринку знайшли відображення в роботах відомих вітчизняних та закордонних вчених, а саме: О. Баула, Н. Галенко, О. Денисенко, С. Джус [2], Л. Добриніна, Ю. Єльнікова [6], М. Завезіон [3], І. Краснова, Е. Лавренова [4], Л. Назаренко [1], В. Нікончук, С. Полякова [7], Г. Яковенко та ін.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження світового досвіду розвитку біржового ринку та з'ясування можливостей імплементації в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Біржі в розвинутих країнах виконують такі основоположні для економіки функції, як забезпечення прозорого ціноутворення, страхування цінкових ризиків, трансферт товарних і фінансових потоків, забезпечення прогнозування та планування виробничої діяльності, отримання прибутків, стабілізація економіки на макроекономічному рівні. Розвиток біржової торгівлі у світі не змінює її природи, однак певні зміни постійно відбуваються, що, у свою чергу, спрямовано лише на оптимізацію і полегшення процесу укладання угод між учасниками певної біржі. Так, можна виокремити розвиток інноваційних електронних технологій, що сприяло значному підвищенню ефективності діючих технологій біржової торгівлі. Окрім того, станом розвитку ринкової економіки країни є рівень функціонування біржового ринку. Щорічний біржовий обіг у таких країнах, як США, Англія, Франція, Німеччина, вимірюється трильйонами доларів та становить близько 35 % від обсягу ВВП.

Розвиток біржової торгівлі в Україні сьогодні знаходиться на етапі становлення та потребує залучення передового світового досвіду у вітчизняну практику. Найбільш актуальним та перспективним для імплементації в Україні є досвід країн-сусідів, таких як Польща та Білорусь.

Досвід Польщі - це першочерговий приклад, оскільки спільною умовою виникнення фондових бірж як у Польщі, так і в Україні послужив розпад соціальної системи. За відповідно короткий час, на відміну від розвинених країн, тут потрібно було приватизувати тисячі підприємств, провести радикальне реформування економіки та її ринкову трансформацію. В усьому іншому масштаби, режими функціонування та темпи розвитку фондових бірж у Польщі та Україні мали розбіжності. Характерною особливістю розвитку фондових бірж Польщі є використання налагодженої системи розвитку фондових бірж, заснованої на англосаксонській моделі (зокрема на основі біржі цінних паперів у Франції). Ця модель передбачає функціонування фондових бірж в умовах помірного державного регулювання та залучення банків до організації біржової торгівлі [3]. Важливим чинником успішної роботи фондового ринку Польщі є належне його нормативно-правове забезпечення, прийняте у відповідності до нормативів ЄС. Завдяки цьому біржовий ринок Польщі динамічно розвивається. Його основним показником є Біржа цінних паперів у Варшаві, яка була заснована 16 квітня 1991 р. Завдяки налагодженій

та змістовній державній політиці, вдалому вибору моделі формування фондового ринку і чіткому її дотриманню фондові біржі Польщі розвиваються систематизовано та динамічно.

Аналіз наукових праць вчених-економістів, довів, що значний досвід у розвитку біржового ринку в цілому та біржового ринку аграрної продукції зокрема має Білорусь. Дослідження підходів Білорусі до розвитку біржового ринку є цінним для України з метою їх подальшого використання та часткової імплементації у вітчизняну практику з метою підвищення ефективності функціонування національного біржового ринку сільськогосподарської продукції. Отже, вивчення біржового ринку Білорусії показало, що в I кварталі 2015 р. у порівнянні з аналогічним періодом 2014 р. основні показники біржової торгівлі збільшилися. Загальний біржовий оборот становив 4,7 трлн BYR (123%). Темп зростання за товарними секціями становив: металопродукція – 134%, лісопродукція – 117%, сільгосппродукція – 110%, промислові та споживчі товари – 138%.

Обсяг експортних угод збільшився до 1,33 трлн BYR (116%), імпорتنих – 1,71 трлн BYR (120%), на внутрішньому ринку – 1,68 трлн BYR (133%).

У загальному обороті біржі частка експорту становила 28%, імпорту та внутрішнього ринку – по 36%.

На рис. 1 представлено динаміку кількості учасників біржової торгівлі (з урахуванням клієнтів брокерів).

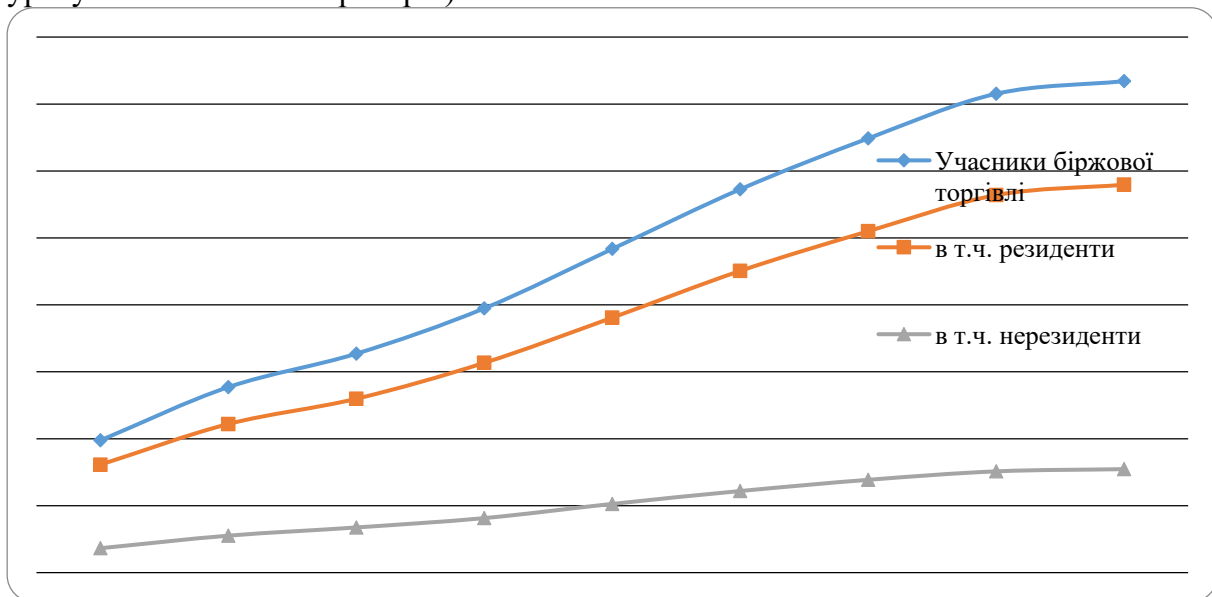

Рис. 1. Динаміка кількості учасників біржової торгівлі в Білорусі (з урахуванням клієнтів брокерів)

За січень-березень 2015 р. клієнтська база біржі збільшилася на 377 суб'єктів господарювання. Таким чином, на 31.03.2015 на біржі зареєстровано 14 685 учасників біржової торгівлі та клієнтів біржових брокерів, з яких 3 093 є резидентами 56 закордонних країн.

У таблиці 1 представлено додаткову виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та заощаджені кошти резидентів Республіки Білорусь (за рахунок збільшення цін реалізації та зниження закупівельних цін на торгах ВАТ «Білоруська універсальна товарна біржа») в 2014-2015 рр.

Таблиця 1

**Додаткова виручка від реалізації продукції та заощаджені кошти резидентів
Республіки Білорусь в 2014-2015 рр.**

Товарна секція	2014			2015		
	млрд BYR	млн EUR	млн USD	млрд BYR	млн EUR	млн USD
Металопродукція	621,62	-	-	202,00	-	-
Лісопродукція	184,01	2,10	-	32,17	0,61	-
Сільгосппродукція	146,78	-	0,39	12,50	-	0,01
Всього	952,41	2,10	0,39	246,67	0,61	0,01

В табл. 2 представлена географія біржової торгівлі Білорусії (компанії-нерезиденти) в I кварталі 2015 р.

Таблиця 2

Географія біржової торгівлі (компанії-нерезиденти) в I кварталі 2015 р.

Країна	Кількість компаній	Країна	Кількість компаній	Країна	Кількість компаній
Росія	1 612	Туреччина	10	Віргінські острова	2
Литва	282	Австрія	9	Домініка	2
Латвія	233	Вірменія	9	Сінгапур	2
Польща	216	Китай	9	Франція	2
Україна	153	Таджикистан	9	Швеція	2
Естонія	85	Бельгія	8	ПАР	2
Германія	74	Румунія	8	Афганістан	1
Великобританія	44	Словаччина	8	Греція	1
Казахстан	42	Кіпр	7	Єгипет	1
Чехія	42	Киргизстан	7	Іран	1
Молдова	31	Данія	5	Ірландія	1
Узбекистан	21	Фінляндія	5	Норвегія	1
США	19	Іспанія	4	Португалія	1
Азербайджан	17	Нова Зеландія	4	Сейшельські острови	1
Грузія	17	Сирія	4	Сербія	1
Нідерланди	17	Швейцарія	4	Словенія	1
Італія	14	Беліз	3		
Болгарія	10	Канада	3		
Угорщина	10	ОАЕ	3		
Туркменістан	10	Панама	3		
Разом					3 093

З урахуванням вищевикладеного доцільно, насамперед, проаналізувати секцію металопродукції світового біржового ринку, яка становить 42 % від нього.

Сума додаткової виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та заощаджень коштів білоруських учасників біржової торгівлі становили близько 257 млрд BYR (за весь 2014 р. - 985 млрд BYR).

Забезпечено зростання обсягу угод як у вартісному, так і у натуральному вираженні за основними товарними позиціями: за чорними металами та виробами з них – 103% (103,45 тис. т), лому та відходів кольорових металів – 123% (2,87 тис. т), електротехнічної продукції – в 2 рази (на суму 152,4 млрд BYR).

Такій динаміці багато в чому сприяло посилення взаємодії з учасниками біржових торгів. Наприклад, організовані разом з РУП «Белтелеком» 8 додаткових торговельних сесій збільшили закупівлі підприємства на біржових торгах до 60 млрд BYR. Підготовка торгів у співробітництві з ВАТ «БМЗ – керуюча компанія холдингу «БМК» – дозволила реалізувати 894 т арматур (за весь 2014 р. – 1 722 т). Крім того, секцією була освоєна нова товарна група – опалубні системи для монолітного будівництва та різні види металоконструкцій, які використовуються в тому числі на Білоруській АЕС (за звітний період закуплено продукції на суму 30 млрд BYR).

По-друге, необхідно проаналізувати секцію лісопродукції світового біржового ринку, яка становить 37% від нього.

Показники біржового обороту в натуральному вираженні за основними товарними позиціями у цілому зберегли позитивну динаміку: лісоматеріали круглі на експорт – 946,52 тис.м³ (148%), на внутрішній ринок – 1 235,11 тис.м³ (96%), пиломатеріали (експорт) – 258 тис.м³ (118%).

Обсяги реалізації послуг із заготівлі деревини збільшилися на 52,7% (до 1 316,9 тис.м³). Усе активніше їх починають пропонувати підприємства приватної форми власності, частка яких на біржовому ринку досягла 38% (500 тис.м³) проти 18,7% у січні-березні 2014 р. При цьому за рахунок зниження в процесі торгів вартості лотів лісофондодержателі Республіки Білорусь заощадили кошти в розмірі 5,47 млрд BYR, що в 4,2 рази більше, ніж за I квартал 2014 р.

Паперової продукції реалізовано на суму 20,5 млрд BYR (133,9%). За рахунок зниження в процесі торгів ціни покупцями зекономлені кошти в розмірі 3,1 млрд BYR, що в 4,4 рази більше суми економії за порівняний період 2014 р.

Збільшилися обсяги продажів на експорт брикетів деревних паливних: з 200 т в I кварталі 2014 р. до 3,9 тис. т на суму 264,7 тис. EUR в I кварталі 2015 р.

Вперше на зовнішній ринок (у Російську Федерацію) реалізовано 2,86 млн.м² деревоволокнистих плит на суму 22,55 млрд BYR (продавець ВАТ «Борисовдрев»).

На внутрішньому ринку почалися торги новими товарами: напівшпалами дерев'яними хвойних порід, брусами мостовими дерев'яними, брусами охоронними дерев'яними й балками дерев'яними двотавровими клеєними для опалубки.

По-третє, доцільно проаналізувати секцію сільгосппродукції світового біржового ринку, яка становить 17 % від нього.

На біржових торгах реалізовано 97 тис. т сільськогосподарської продукції на суму 815 млрд BYR, що до рівня обсягу за I квартал 2014 р. у натуральному вираженні становило 94%, у вартісному – 109,7%.

Залучення до торгів рапсовим маслом 14 організацій-покупців із країн далекого зарубіжжя та Росії дозволило реалізувати майже 19 тис. т масла, що в 2 рази перевищило обсяги продажів у січні-березні минулого року. При цьому в умовах конкуренції попиту угоди уклалися за цінами вище стартових цін продавців, а середньозважена ціна продажу рапсового масла (марки Р) за квартал збільшилася з 556 до 591 EUR/т.

Продовжилася робота з організації біржових торгів шротом рапсовим на експорт. Так, якщо в цілому за 2014 р. було реалізовано 8 тис. т даної продукції, то тільки лише в I кварталі 2015 р. – 9,1 тис. т.

Разом з тим обсяги експортних торгів окремими видами молочної продукції продовжували знижуватися. Наприклад, сухого молока продано тільки 220 т (14%), по маслу вершковому угоди не уклалися. У зв'язку із цим біржею разом з Міністерством сільського господарства та продовольства Республіки Білорусь виробляються рішення по розширенню використання біржового механізму при реалізації сільгосппродукції, а також готуються пропозиції в Уряд по організації реєстрації на БУТБ позабіржових угод.

По-четверте, проаналізуємо секцію промислових і споживчих товарів світового біржового ринку, яка становить 3,6% від нього.

У результаті проведення активної інформаційної кампанії по висвітленню можливостей секції промислових і споживчих товарів в I кварталі 2015 р. участі в торгах притягнуто 113 організацій, у торговельній системі розміщене понад 13 тис. заявки на продаж і покупку товарів, або 213% до кількості заявок в аналогічному періоді 2014 р., обсяг зроблених угод становив 170,52 млрд BYR (138%).

З метою стимулювання розвитку біржового ринку Урядом Білорусі запроваджено ряд заходів. Разом з Міністерством торгівлі Республіки Білорусь біржа виробила комплекс пропозицій по активізації застосування площадок промислових і споживчих товарів, у тому числі в інтересах нарощування експорту, які спрямовані в Міністерство закордонних справ і Раду Міністрів. Ряд цих пропозицій включений в урядовий План заходів щодо підвищення підтримки експорту.

На постійній основі організоване проведення цільових галузевих семінарів із суб'єктами господарювання по навчанню роботі із програмними комплексами секції промислових і споживчих товарів.

На виконання доручень Уряду на базі центрального офісу біржі та обласних філій проведені семінари з підвідомчими Міністерству промисловості, Міністерству сільськогосподарської продукції, концернам «Белгоспищепром», «Беллегпром» і «Белнефтехим», Білоруській республіканській спілці споживчих товариств [8], Мінському міському та обласним виконавчим комітетам, підприємствам, які виробляють ліквідну продукцію.

В межах проведеної роботи із залучення до торгів індивідуальних підприємств організована взаємодія по обміну інформацією із СЮЛ «Республіканська конфедерація підприємництва» [9], ТО «Мінська столична спілка підприємців та роботодавців» [10], ТО «Білоруська спілка підприємців» [11].

У січні-березні 2015 р. біржа взяла активну участь у розробці та узгодженні проектів наступних нормативних правових актів, пов'язаних із закріпленням, реалізацією й розширенням покладених на неї функцій:

Закон Республіки Білорусь «Про внесення змін і доповнень у деякі закони Республіки Білорусь із питань біржової торгівлі» [12], присвячений комплексному вдосконаленню законодавства про товарні біржі;

Закон Республіки Білорусь «Про внесення змін і доповнень в Закон Республіки Білорусь «Про державні закупівлі товарів (робіт, послуг)» у частині уточнення ролі та компетенції електронних торговельних площадок і товарних бірж у сфері законодавства про державні закупівлі.

Декрет Президента Республіки Білорусь «Про внесення доповнень і змін у декрети Президента Республіки Білорусь від 7 травня 2012 р. № 6 і від 11 вересня 2013 р. № 5» (виключення позабіржових схем закупівель і реалізації продукції з метою підвищення прозорості чинних угод) [13].

Особливим органом, що регулює Біржову торгівлю в Білорусії є Арбітражна комісія. Арбітражна комісія є постійно діючим арбітражним органом, який уповноважений розглядати суперечки щодо біржових угод, укладених на біржових торгах ВАТ «Білоруська універсальна товарна біржа», відповідно до угоди сторін біржової угоди (наявність відповідного арбітражного застереження в біржовому договорі), за винятком спорів, стороною яких є біржа або її працівники.

За I квартал 2015 р. в Арбітражну комісію біржі надійшло 322 обігу та 648 позовних заяв на суму вимог у розмірі 61,466 млрд BYR, 14 123 RUB, 63 769,13 USD і 25 881,39 EUR. Із цієї кількості 620 позовних заяв розглянуті за суттю (з урахуванням залишку справ, що надійшли в 2014 р. і розглянутих в 2015 р.), 219 позовних заяв перебувають у виробництві. По 562 позовних заявах позовні вимоги задоволені (повністю або частково), по 33 укладені світові угоди, по 23 виробництвам – припинені (позивач відмовився від позовних вимог у зв'язку з оплатою боргу та суперечки не підлягали розгляду в Арбітражній комісії), у задоволенні вимог по 2 позовним заявам відмовлено.

Сума арбітражного збору становила 1,7 млрд BYR, 2 352,94 RUB і 788,98 USD. (табл. 3).

Таблиця 3

Показники роботи Арбітражної комісії ВАТ «Білоруська універсальна товарна біржа» в I кварталі 2015 р.

Показник	Секція металопродукції і	Секція лісопродукції	Секція сільгосп- продукції	Секція промислових і споживчих товарів
Прийнято до виробництва, позовних заяв	609 (в І кварталі 2014 р. - 601)	23 (в І кварталі 2014 р. - 9)	8 (в І кварталі 2014 р. -1)	8 (в І кварталі 2014 р. - 9)
Загальна сума позовних вимог	53,073 млрд BYR	3,028 млрд BYR	3,933 млрд BYR	1,432 млрд BYR
	14 1235 RUB	25 881,39 EUR	10 988,06 USD	
	52 781,07 USD			
Основний борг	42,206 млрд BYR	2,598млрд BYR	0,832млрд BYR	1,185 млрд BYR
	20 658,95 USD	1292,00 EUR		
Штрафні санкції	10,867 млрд BYR	0,430 млрд BYR	3,101 млрд BYR	0,247 млрд BYR
	14 123 RUB			
	32122,12 USD	24 589,39 EUR	10 988,06 USD	
Розглянуто, позовних заяв (з обліком надійшли в 2014 р.)	587 (в І кварталі 2014 р. - 626)	20 (в І кварталі 2014 р. -14)	6 (в І кварталі 2014 р. - 3)	7 (в І кварталі 2014 р. - 9)
Перебувають у виробництві, позовних заяв	205	11	2	1

Стягнуто заборгованості більше 45,122 млрд. BYR, 127,84 USD і 11 617,10 EUR; штрафних санкцій – 526 млрд BYR, 278 935,98 RUB, 940,44 USD і 10 699,20 EUR.

Розвиток біржової торгівлі в Україні з урахуванням світових тенденцій та на основі імплементації досвіду розвинених країн є першочерговим завданням для Українського Уряду. Доцільно провести дослідження стану біржової торгівлі в Україні, яке показало, що станом на початок 2015 року в Україні (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції) налічується 555 (без урахування фондових бірж). Ефективно змогли функціонувати лише 11 з них.

За I квартал 2015 року на біржах України було проведено 1,7 тис. торгів, на яких для продажу запропоновано товарів на суму 6,8 млрд грн і укладено 16,3 тис. угод на суму 6,3 млрд грн. Для порівняння за I квартал 2012 року на біржах України було проведено 1,4 тис. торгів, на яких для продажу запропоновано товарів і послуг на суму 26,9 млрд грн і укладено 15,4 тис. угод на суму 26,4 млрд грн. Середній обсяг торгів на товарних біржах України в I кварталі 2014 року знизився у п'ять разів у порівнянні з аналогічним періодом минулого року і склав 3,6 млн грн. Про це свідчать дані Державної служби статистики України. Найбільший обсяг угод у січні-березні цього року було укладено на агропромислових біржах (59,8%) і на товарно-сировинних і товарних біржах (30,3%). На універсальній біржі обсяг угод склав всього 9,9% від загального обсягу біржових угод.

Зокрема, обсяг укладених угод на Аграрній біржі в I кварталі 2015 року склав 3,34 млрд грн., на товарній біржі «Перша незалежна біржа» – 1,063 млрд грн, Української універсальної біржі – 452,46 млн грн, товарної біржі «Іннекс» – 432,32 млн грн [14].

Висновки. В статті вирішено важливе наукове-практичне завдання щодо дослідження особливостей світового біржового ринку та з'ясування можливостей їхньої імплементації в Україні. Основні висновки та рекомендації полягають у такому:

по-перше, головною передумовою розвитку біржового ринку в Україні є створення системи ефективного та збалансованого інституціонального забезпечення. Для цього необхідною та достатньою умовою є впровадження відповідних змін до чинних нормативно-правових та законодавчих актів, а також прийняття низки нових. Отже, необхідно створити узгоджену нормативно-правову базу функціонування біржового ринку в Україні.

по-друге, ключовими завданнями інституціональних удосконалень біржової торгівлі в Україні мають бути: створення державного органу з питань регулювання діяльності біржового товарного ринку в Україні; здійснення заходів щодо універсалізації біржової торгівлі; регламентація процедур ліцензування професійних учасників біржового ринку тощо.

по-третє, використовуючи досвід Польщі та Білорусі, доцільно налагодити співпрацю між банківською сферою, біржовим ринком та урядом на принципах взаємодопомоги.

Реалізація визначених заходів позитивно вплине на розвиток біржової торгівлі, зокрема, та національної економіки в Україні в цілому.

Список використаних джерел

1. Назаренко Л. В. Визначення сутності поняття «фондовий ринок» [Електронний ресурс] / Л. В. Назаренко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2014. – Вип. 40. – С. 211-217. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_25.
2. Джус С. І. Аналіз наукових підходів до визначення сутності поняття «фондовий ринок» та «ринок цінних паперів» [Електронний ресурс] / С.І. Джус // Статистика України. – 2015. – № 4. – С. 53-59.
3. Завезіон М. Фондовий ринок і формування інвестиційного капіталу [Електронний ресурс] / М. Завезіон // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2014. – № 1. – С. 63-72. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2014_1_7
4. Лавренова Е.С. Особенности биржевой торговли российского рынка ценных бумаг / Е.С. Лавренова // Экономика и управление. – 2016. - № 1. – С. 59-62.
5. Яковенко Г. С. Фондовий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Г. С. Яковенко // Магістеріум. Економічні студії. – 2014. – Вип. 56. – С. 105-108. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_ek_2014_56_30
6. Єльнікова Ю. В. Методологія оцінки впливу фінансового та фондового ринків на ринок похідних фінансових інструментів [Електронний ресурс] / Ю.В. Єльнікова // Інноваційна економіка. – 2014. – № 5. – С. 265-272. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_5_52.
7. Полякова С. Е. Інтеграція фондового ринку України у світовий ринок [Електронний ресурс] / С. Е. Полякова // Управління розвитком. – 2014. – № 5. – С. 132-134. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_5_62.
8. Белорусский республиканский союз потребителей обществ: официальный Интернет-ресурс. – 07.07.2016. – Режим доступа: <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=147603>
9. Республиканская конфедерация предпринимательства: официальный Интернет-ресурс. – 07.07.2016. – Режим доступа: <http://www.rce.by/>.
10. ОО «Минский столичный союз предпринимателей и работодателей»: официальный Интернет-ресурс. – 07.07.2016. – Режим доступа: <https://www.facebook.com/allminsk.biz/>.
11. Белорусский союз предпринимателей: официальный Интернет-ресурс. – 07.07.2016. – Режим доступа: <http://belsp.com/>.
12. Закон Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам биржевой торговли». – 07.07.2016. – Режим доступа: <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=147603>
13. Декрет Президента Республики Беларусь «О внесении дополнений и изменений в декреты Президента Республики Беларусь от 7 мая 2012 № 6 и от 11 сентября 2013 № 5». – 06.07.2016. – Режим доступа: http://www.economy.gov.by/dadvfiles/002138_261944_main.pdf
14. Щепіна Т.Г. Аналіз сучасного біржового ринку України / Т.Г. Щепіна, В. А. Рябошапка // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури, 2015, №40. – С.96 – 100.

Список використаних джерел у транслітерації/References

1. Nazarenko L. V. Vyznachennia sutnosti poniattia «fondovyi rynok» [Elektronnyi resurs] / L. V. Nazarenko // Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy. – 2014. – Vyp. 40. – S. 211-217. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_25.
2. Dzhus S. I. Analiz naukovykh pidkhodiv do vyznachennia sutnosti poniat «fondovyi ts rynok» ta «rynok tsinnykh paperiv» [Elektronnyi resurs] / S.I. Dzhus // Statystyka Ukrainy. – 2015. – № 4. – S. 53-59.
3. Zavezion M. Fondovyi rynok i formuvannia investytsiinoho kapitalu [Elektronnyi resurs] / M. Zavezion // Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. – 2014. – № 1. – S. 63-72. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2014_1_7
4. Lavrenova E.S. Osobennosti birzhevoj trgovli rossijskogo rynka cennyh bumag / E.S. Lavrenova // EHkonomika i upravlenie. – 2016. - № 1. – S. 59-62.
5. Yakovenko H. S. Fondovyi rynok: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Elektronnyi resurs] / H. S. Yakovenko // Mahisterium. Ekonomichni studii. – 2014. – Vyp. 56. – S. 105-108. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_ek_2014_56_30
6. Yelnikova Yu. V. Metodolohiia otsinky vplyvu finansovoho ta fondovoho rynkiv na rynok pokhidnykh finansovykh instrumentiv [Elektronnyi resurs] / Yu.V. Yelnikova // Innovatsiina ekonomika. – 2014. – № 5. – S. 265-272. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_5_52.
7. Poliakova S. E. Intehratsiia fondovoho rynku Ukrainy u svitovyi rynok [Elektronnyi resurs] / S. E. Poliakova // Upravlinnia rozvytkom. – 2014. – № 5. – S. 132-134. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_5_62.
8. Belorusskij respublikanskij soyuz potrebitel'skih obshchestv: oficial'nyj Internet-resurs. – 07.07.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=147603>
9. Respublikanskaya konfederaciya predprinimatel'stva: oficial'nyj Internet-resurs. – 07.07.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.rce.by/>.
10. OO «Minskij stolichnyj soyuz predprinimatelej i rabotodatelej»: oficial'nyj Internet-resurs. – 07.07.2016. – Rezhim dostupa: <https://www.facebook.com/allminsk.biz/>.
11. Belorusskij soyuz predprinimatelej: oficial'nyj Intenet-resurs. – 07.07.2016. – Rezhim dostupa: <http://belsp.com/>.
12. Zakon Respubliki Belarus' «O vnesenii izmenenij i dopolnenij v nekotorye zakony Respubliki Belarus' po voprosam birzhevoj trgovli». – 07.07.2016. – Rezhim dostupa: <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=147603>
13. Dekret Prezidenta Respubliki Belarus' «O vnesenii dopolnenij i izmenenij v dekrety Prezidenta Respubliki Belarus' ot 7 maya 2012 № 6 i ot 11 sentyabrya 2013 № 5». – 06.07.2016. – Rezhim dostupa: http://www.economy.gov.by/dadvfiles/002138_261944_main.pdf
12. Zakon Respublyky Belarus «O vnesenyy yzmeneniy y dopolneniy v nekotorye zakony Respublyky Belarus po voprosam byrzhevoi torhovly». – 07.07.2016. – Rezhym dostupa: <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=147603>.

13. Dekret Prezydenta Respublyky Belarus «O vnesenyy dopolneniy y yzmeneniy v dekretы Prezydenta Respublyky Belarus ot 7 maia 2012 № 6 y ot 11 sentiabria 2013 № 5». – 06.07.2016. – Rezhym dostupa: http://www.economy.gov.by/dadvfiles/002138_261944_main.pdf.

14. Shchepina T.H. Analiz suchasnoho birzhovoho rynku Ukrainy / T.H. Shchepina, V. A. Riaboshapka // Problemy pidvyshchennia efektyvnosti infrastruktury, 2015, №40. – S.96 – 100.

ANNOTATION

THE GLOBAL EXPERIENCE OF THE STOCK MARKET DEVELOPMENT (THE CAPABILITIES FOR IMPLEMENTATION IN UKRAINE)

AGAPOVA Marina,
Postgraduate student,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

In the article the important scientific and practical task to determine the features of the global stock market and capabilities for implementation them in Ukraine has been put forward. The depth analysis of five sections of the global stock market has been showed. These sections are: steel section, timber section, agricultural, industrial and consumer goods and derivatives market. The practical recommendations on capabilities for implementation the global stock market in Ukraine have been got.

Key words: stock market, stock exchange, stock arbitrage, metal, forest products, agricultural products, government regulation.

Fig. 1 Tabl. 3. Lit. 14

АННОТАЦИЯ

МИРОВОЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ БИРЖЕВОГО РЫНКА (ВОЗМОЖНОСТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ В УКРАИНЕ)

АГАПОВА Марина Васильевна,
аспирант,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

В статье решено важное научно-практическое задание по исследованию особенностей мирового биржевого рынка и определение возможностей их имплементации в Украине. Проанализированы показатели развития биржевой торговли в Беларуси. Выполнен углубленный анализ четырех секций мирового биржевого рынка: металлопродукции, лесопродукции, сельхозпродукции, промышленных и потребительских товаров. Определены основные инструменты поддержки и государственного регулирования биржевого рынка в Беларуси. Проведено исследование деятельности специфического регулирующего органа - биржевого арбитража как основы обеспечения безопасности биржевых торгов и

исполнения сделок. Изучено современное состояние биржевого рынка в Украине на основе исследования количества бирж и объемов биржевых соглашений. Даны практические рекомендации относительно возможностей имплементации в Украине опыта развития мирового биржевого рынка.

Ключевые слова: биржевой рынок, биржа, биржевой арбитраж, металлопродукция, лесопродукция, сельхозпродукция, государственное регулирование.

Рис. 1 Табл. 3 Лит. 14

Інформація про автора

АГАПОВА Марина Василівна – аспірант, Вінницький національний аграрний університет (21000, м. Вінниця, вул. Дачна 5, кв. 45, e-mail: Agapissm@gmail.com)

AGAPOVA Marina – Postgraduate student, Vinnytsia National Agrarian University (21000, Vinnytsia, 5 Dachna str. 45, e-mail: Agapissm@gmail.com).

АГАПОВА Марина Васильевна - аспирант, Винницкий национальный аграрный университет (21000, г. Винница, ул. Дачная 5, кв. 45, e-mail: Agapissm@gmail.com)

